

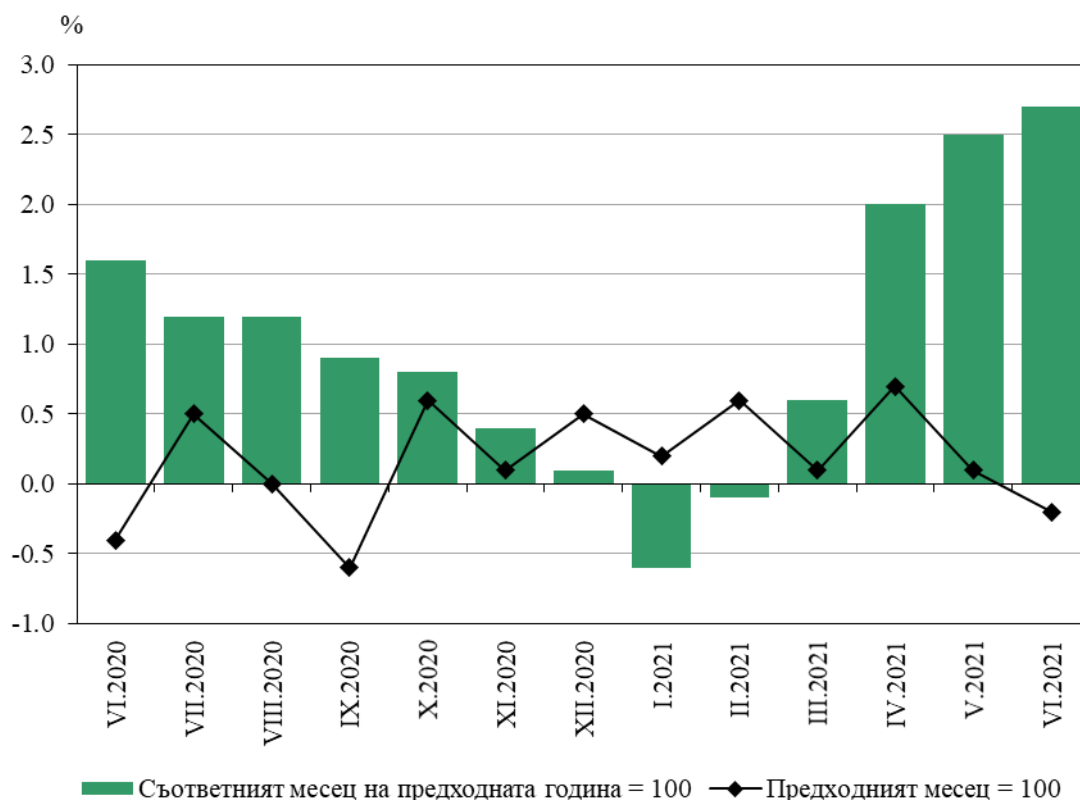
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЮНИ 2021 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за юни 2021 г. спрямо май 2021 г. е 99.8%, т.е. месечната инфлация е минус 0.2%. Инфлацията от началото на годината (юни 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 1.5%, а годишната инфлация за юни 2021 г. спрямо юни 2020 г. е 2.7% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юли 2020 - юни 2021 г. спрямо периода юли 2019 - юни 2020 г. е 1.0%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През юни 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 1.0%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- облекло и обувки - намаление с 0.2%;

www.nsi.bg

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.7%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - увеличение с 0.5%;
- съобщения - намаление с 1.1%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.1%;
- образование - увеличение с 0.5%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

През юни 2021 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 0.5%, брашно - с 0.2%, хляб - с 0.5%, свинско месо - с 0.4%, месо от домашни птици - с 0.5%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 0.4 и 1.2%, мляно месо (кайма) - с 1.0%, риба - с 0.8%, сирене - с 0.7%, извара - с 0.3%, млечни масла - с 0.4%, други пресни плодове (череша и ягоди) - с 34.7%, домати - с 1.8%, краставици - с 1.3%, зеле - с 21.2%, пипер - с 9.2%, зрял лук и чесън - съответно с 3.8 и 6.8%, картофи - с 18.6%, шоколад и шоколадови изделия - с 1.8%, пресни зеленчукови подправки - с 0.3%, плодови сокове - с 0.2%, и други.

През юни 2021 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: месо от едър рогат добитък - с 0.3%, пълномаслено и нискомаслено прясно мляко - съответно с 0.9 и 0.2%, кисели млека - с 0.1%, кашкавал - с 0.8%, яйца - с 1.4%, маргарин - с 1.7%, олио - с 4.4%, цитрусови и южни плодове - с 0.8%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 12.2%, маслини - с 1.4%, гъби - с 0.5%, зрял боб - с 1.6%, леща - с 0.8%, захар - с 0.4%, сладолед - с 0.3%, оцет - с 0.6%, сол - с 1.1%, кафе и чай - с по 1.2%, газирани напитки - с 0.1%, бира - с 0.4%, и други.

През юни 2021 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло - с 0.3%, дърва за отопление - с 0.5%, готварски печки - с 0.3%, препарати за почистване на съдове - с 0.3%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.5%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 2.6%, мобилни телефонни апарати - с 1.8%, телевизори - с 0.2%, настолни персонални компютри - с 1.1%, таблетки и лаптопи - съответно с 2.0 и 0.6%, цветарство - с 2.6%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: материали за ремонт и поддържане на жилище - с 0.6%, централно газоснабдяване - с 11.1%, хладилници - с 1.4%, бойлери - с 0.1%, климатични инсталации - с 0.7%, прахове за пране - с 1.8%, велосипеди - с 0.5%, дизелово гориво - с 1.0%, автомобилен бензин А95Н - с 0.9%, автомобилен бензин А100Н - с 0.7%, метан за ЛТС - с 5.6%, услуги по обществено хранене - с 0.5%, и други.

През юни 2021 г. цените на лекарствените продукти и лекарските услуги са се увеличили съответно с 0.1 и 0.2%, а цените на стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизиранят индекс на потребителските цени за юни 2021 г. спрямо май 2021 г. е 100.0%, т.е. месечната инфлация е 0.0%. Инфлацията от началото на годината (юни 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 1.7%, а годишната инфлация за юни 2021 г. спрямо юни 2020 г. е 2.4% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юли 2020 - юни 2021 г. спрямо периода юли 2019 - юни 2020 г. е 0.8%.

Според ХИПЦ през юни 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.8%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- облекло и обувки - намаление с 0.3%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.4%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.6%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - увеличение с 0.5%;
- съобщения - намаление с 1.1%;
- развлечения и култура - намаление с 0.3%;
- образование - увеличение с 0.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 1.3%;
- разнообразни стоки и услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за юни 2021 г. спрямо май 2021 г. е 99.6%, а от началото на годината (юни 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 101.2% (табл. 3 от приложението).

През юни 2021 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 0.9%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.1%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2021 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2019 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2020 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополлезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за юни 2021 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за юни 2021 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	2
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	0
07 Транспорт	1
08 Съобщения	0
09 Развлечения и култура	2
10 Образование	0
11 Ресторанти и хотели	2
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт на базата на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за юни 2021 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	VI.2021		
		предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.8	101.5	102.7
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	32.087	99.0	102.2	100.7
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.159	100.1	100.4	100.6
03 Облекло и обувки	3.673	99.8	100.8	98.7
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.410	100.3	100.7	103.4
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	5.100	100.7	101.1	101.1
06 Здравеопазване	8.186	100.0	100.3	100.6
07 Транспорт	8.966	100.5	109.3	112.8
08 Съобщения	5.586	98.9	96.1	97.0
09 Развлечения и култура	4.306	100.1	94.8	109.5
10 Образование	0.588	100.5	101.1	105.3
11 Ресторанти и хотели	4.125	100.6	102.0	102.4
12 Разнообразни стоки и услуги	4.814	100.0	101.8	101.3
Хранителни стоки	33.455	99.1	102.1	100.8
Нехранителни стоки	35.084	100.1	102.6	103.1
Обществено хранене	3.908	100.5	102.0	103.2
Услуги	27.553	100.1	99.2	104.0

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за юни 2021 година

Потребителски групи	Тегла	VI.2021			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	108.20	100.0	101.7	102.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	239.522	117.90	99.2	101.9	100.8
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	70.808	111.18	100.1	100.6	100.8
03 Облекло и обувки	37.545	97.06	99.7	100.8	99.0
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	123.157	113.19	100.4	101.1	103.5
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	66.656	102.85	100.6	101.7	101.6
06 Здравеопазване	82.261	105.03	100.0	100.3	100.6
07 Транспорт	125.676	98.27	100.5	106.7	109.2
08 Съобщения	61.112	87.62	98.9	96.1	97.0
09 Развлечения и култура	56.863	104.83	99.7	99.1	105.5
10 Образование	16.802	121.50	100.4	101.0	105.3
11 Ресторанти и хотели	57.146	120.06	101.3	102.2	99.7
12 Разнообразни стоки и услуги	62.454	115.75	100.0	102.6	103.7

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за юни 2021 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		VI.2021 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	99.6
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.368	99.1
Облекло и обувки	3.343	100.3
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.057	99.9
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.362	100.7
Здравеопазване	11.318	100.1
Транспорт	1.324	100.0
Съобщения	0.236	100.0
Развлечения и култура	0.549	100.2
Разнообразни стоки и услуги	4.443	100.5
Хранителни стоки	50.368	99.1
Нехранителни стоки	26.954	100.1
Услуги	22.678	100.0